VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 55)**

z dnia 6 lipca 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 55)

6 lipca 2018 r.

Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach, obradująca pod przewodnictwem posła **Arkadiusza Mularczyka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2557).

W posiedzeniu udział wzięli: **Marcin Warchoł** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Dariusz Minkiewicz** zastępca dyrektora Departamentu Porządku Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, **Sebastian Długosz** naczelnik Wydziału Utrzymania Systemów Informatycznych Policyjnych i Krajowych Biura Łączności i Informatyki oraz **Piotr Lubaszko** p.o. naczelnika Wydziału Prewencji Biura Prewencji Komendy Głównej Policji wraz ze współpracownikami, **Karol Stec** dyrektor do spraw koordynacji projektów Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji, **Marcin Szponder** dyrektor do spraw rynku olejów Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego oraz **Krzysztof Pociecha** asystent przewodniczącego Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Grybska**, **Anna Jasieńska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Katarzyna Abramowicz**, **Piotr Podczaski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Witam serdecznie na posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Witam naszych gości, przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, mocną delegację Komendy Głównej Policji oraz przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Witam serdecznie państwa. Witam panie i panów posłów oraz Biuro Legislacyjne.

Szanowni państwo, dzisiaj przedmiotem naszego rozpatrzenia jest zmiana ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2557). Sygnalizowano mi wcześniej potrzebę zgłoszenia pewnych poprawek do tego projektu. W związku z tym, że zgłoszono kilka poprawek, a projekt jest dość obszerny, mam taką koncepcję, żebyśmy rozważyli skierowanie projektu do stałej podkomisji, ale też chciałbym, żebyśmy ewentualnie omówili podstawowe założenia projektu. To jest projekt rządowy. Panie ministrze, oddaję głos.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Marcin Warchoł:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, głównym założeniem projektu jest odejście od obecnego, nieefektywnego systemu parametrycznego, czyli uzależniającego przepołowienie czynu od kwoty 1/4 minimalnego wynagrodzenia za pracę, wprowadzonego ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Chodzi tu o wykroczenia przeciwko mieniu, takie jak zabór mienia, zniszczenie tego mienia, czyli tzw. czyny przepołowione.

Kwota ta rośnie wraz ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia, co sprawia, że konieczne jest przekwalifikowywanie tych czynów przez sędziów. W związku z tym mamy do czynienia z sytuacją, w której ten sam czyn, który w jednym roku jeszcze był przestępstwem, w roku następnym staje się tylko wykroczeniem, co – oczywiście, oprócz zarzutów o charakterze aksjologicznym – niewątpliwie rozzuchwala złodziei i to tych,

którzy często popełniają masowo tego typu czyny. Nakłada to również ogromny ciężar na samych sędziów, którzy muszą na nowo te czyny przekwalifikowywać, dostosowywać do zmieniającej się rzeczywistości po 1 stycznia. Wreszcie, po trzecie, wprowadza to tego typu paradoksy, że np. oskarżony, która przedłuża postępowanie, staje się w roku...

Poseł Andrzej Matusiewicz (PiS):

Obwiniony.

Podsekretarz stanu w MS Marcin Warchoł:

Tak. Obwiniony, który przedłuża... Osoba, która popełniła czyn zabroniony, który w starym roku jest jeszcze przestępstwem, czyli jest oskarżonym, przedłużając postępowanie, stanie się obwinionym i odpowiada tylko za wykroczenie, o ile się to oczywiście nie przedawni. Dodatkowa sytuacja – mamy dwie osoby, które w tym samym czasie popełniły ten sam czyn i tylko od sprawności postępowania sądowego albo od przebiegłości tych oskarżonych zależy, czy będą odpowiadać za wykroczenie, czy za przestępstwo. To są, oczywiście, absurdy. Tutaj ta zmiana jest konieczna. Wprowadzamy w związku z tym stały próg przepołowienia w kwocie 400 zł.

Ponadto projekt przewiduje takie zmiany jak wprowadzany przez nas elektroniczny rejestr tego typu czynów. Będzie to opierać się na sumowaniu tych czynów, po czym w wyniku pojawienia się tzw. czynu ciągłego będzie można wówczas pociągnąć sprawcę do odpowiedzialności za przestępstwo. W sytuacji dzisiejszej sprawcy są niewidzialni dla wymiaru sprawiedliwości. Nie ma żadnej kontroli nad tego typu czynami, które są wykroczeniami. Pozawala to sprawcy na kalkulowanie. Dzisiaj sobie ukradnie w jednym sklepie, jutro w drugim, pojutrze w trzecim. Nie ma tutaj absolutnie żadnych systemów, które by w jakiś sposób ujmowały to całościowo. Czyn ciągły, który już dziś jest obecny w art. 12 Kodeksu karnego, jest bardzo adekwatnym środkiem pozwalającym na reakcję na tego typu czyny. Jeżeli dojdzie do zsumowania i suma szkody wynikłej z tego typu wykroczeń przekroczy 400 zł, sprawca będzie odpowiadał jak za przestępstwo.

Następna bardzo ważna zmiana. Poszerzamy katalog sankcji za wykroczenie o karę ograniczenia wolności. To jest kolejny cel tego projektu, którego istotą jest ograniczenie kognicji sądowej. Mianowicie często sędziowie, jak nam raportują, spotykają się z sytuacją kary grzywny, którą orzekają, a która jest nie do wyegzekwowania i widzą to już w momencie orzekania. Sprawca deklaruje, że nie ma odpowiednich dochodów bądź też nie zamierza płacić tej kary grzywny, co zmusza do wdrożenia postępowania wykonawczego i następnie zamiany tej niewyegzekwowanej kary grzywny na pracę społecznie użyteczną. W tej sytuacji natomiast będziemy już mogli reagować na etapie samego orzekania. Właśnie na zasadzie uelastycznienia i usprawnienia procesu orzekania nowy rodzaj kary – ograniczenie wolności wraz z pracami społecznie użytecznymi – będzie już mógł być orzekany na etapie wymierzania kary, bez konieczności wdrożenia postępowania wykonawczego, bez konieczności powielania tej samej pracy przez sędziego dwa razy.

Następnie uregulujemy kwalifikowane formy wykroczeń określone obecnie w art. 77 Kodeksu wykroczeń, związane z zabezpieczeniem dla życia i zdrowia ze względu na niebezpieczne zwierzęta. Zmienimy, przemodelujemy sankcje karne w celu szybszego i bardziej efektywnego rozpoznawania spraw o wykroczenia przez wyeliminowanie dolnej granicy grzywny – nie niższej niż 500 zł w art. 119 ust. 2, odpowiednio nie niższej niż 1 tys. w art. 120 ust. 2 i nie niższej niż 3 tys. zł w art. 122 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Umożliwiamy wreszcie Policji stosowanie środków przymusu w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających wobec osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia.

Ostatnia istotna zmiana dotyczy usprawnienia postępowania mandatowego. Mianowicie doprecyzowujemy, jakie elementy powinien zawierać mandat – kwalifikacja prawna, data, miejsce czynu. Wprowadzamy także ujednolicenie w art. 97 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia poprzez jasne kryteria do określenia terminu do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego i rozpoczęcia biegu tego terminu od momentu ustalenia sprawcy wykroczenia. Wprowadzamy także doręczenie sprawcy mandatu karnego zaocznego obok aktualnej formy pozostawienia go w takim miejscu,

aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać. Wreszcie wydłużamy z 7 do 14 dni termin do uiszczenia przez sprawcę grzywny nałożonej w drodze mandatu zaocznego.

Chcę tu podkreślić, że te ostatnie zmiany są trzecim rodzajem zmian mających na celu ograniczenie kognicji sądowej. Chcemy, aby większość tych spraw rozstrzygana była właśnie na etapie postępowania wyjaśniającego, prowadzonego przez Policję. Chodzi o to, żeby te sprawy nie trafiały do sądu, albowiem znów otrzymujemy sygnały ze środowiska sędziowskiego, że sprawy te trafiają do sądu tylko po to, żeby w postępowaniu nakazowym – to jest jeden z trybów szczególnych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia – wyznaczyć posiedzenie i następnie wydać wyrok w trybie nakazowym. Czyli angażowanie sądu, angażowanie całego instrumentarium sądowego tylko po to, żeby stwierdzić to, co można było wcześniej stwierdzić na etapie czynności wyjaśniających, jest po prostu bezcelowe. Dlatego też tutaj, oprócz tych dwóch wcześniejszych zmian, ta zmiana ma również na celu odciążenie sądów.

Podsumowując, przedstawione w projekcie rozwiązania zapewniają skuteczne ściganie i ukaranie sprawców czynów przeciwko mieniu, usprawniają procedowanie w sprawach o wykroczenia i wreszcie, po trzecie, ograniczają kognicję sądów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Czy ktoś z państwa chciał zabrać głos? Przedstawiciele Komendy Głównej Policji czy MSWiA? Nie. Dziękują państwo, tak?

Szanowni państwo, sygnalizowałem, że przedstawiono potrzebę zgłoszenia poprawek do tego projektu. Ministerstwo Sprawiedliwości to sygnalizowało. Prosiłbym, żeby przed rozpoczęciem pracy w podkomisji – pan przewodniczący Matusiewicz będzie prowadził ten projekt – państwo uzgodnili wcześniej te poprawki i ustalili, czy ta wersja, która jest zaproponowana, wymaga państwa akceptacji czy jakiejś korekty. Prosiłbym, żeby ta sprawa wcześniej po prostu była uzgodniona. Dobrze? W związku z tym, że projekt jest obszerny, a dzisiaj dyskusja zajęłaby nam zbyt dużo czasu i być może rzeczywiście wymaga to jednak przemyślenia, to jest propozycja, żeby projekt skierować właśnie do podkomisji stałej, gdzie pan przewodniczący Matusiewicz się projektem zajmie. Gdy projekt będzie przepracowany przez podkomisję, wówczas na posiedzeniu Komisji go przyjmiemy.

Tam pan się zgłaszał. Bardzo proszę.

Dyrektor do spraw koordynacji projektów Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji Karol Stec:

Karol Stec, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji. Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chciałbym wyrazić uznanie dla Ministerstwa Sprawiedliwości za przedstawienie tego projektu. Proszę państwa, ta zmiana była wyczekiwana przez handel. Tutaj widzę również przedstawicieli branży paliwowej. Była wyczekiwana przez wiele lat.

Proszę sobie wyobrazić, że – to, co pan minister powiedział – powiązanie, niestety, odpowiedzialności i progu z płacą minimalną, oprócz wspomnianych przez pana ministra problemów z kognicją sądów i ewentualnymi długimi procesami, powodowało to, że w czasie postępowania sądowego sprawca przestawał być w kognicji sądu, nagle stawał się – że tak powiem – w kognicji Kodeksu wykroczeń i tylko mógł być ukarany mandatem karnym. Powiązanie z płacą minimalną to tak naprawdę bonifikata dla sprawców tego typu wykroczeń przeciwko mieniu w kwocie obecnie 525 zł. Proszę państwa, to jest kwota, która być może z poziomu Warszawy wydaje się kwotą małą, ale zapewniam państwa, że z poziomu reszty kraju, małych handlowców i średnich handlowców kradzieże do 525 zł... Tak jak pan minister wskazał, kradzieże są kalkulowane, ponieważ przestępcy znakomicie znają prawo i korzystają z tego, że mogą ukraść poniżej tej kwoty i są karani ewentualnie mandatem karnym, którego mają nadzieję nigdy nie zapłacić lub mają nawet fundusze na to, żeby płacić te mandaty, ponieważ jest to wkalkulowane w ryzyko.

Jest to zmianą naprawdę oczekiwaną. Dlatego handel, reprezentowany tutaj przeze mnie i przez moją organizację, oczekuje, że Wysoka Komisja przyjmie w możliwie szybkim trybie ten projekt. Jak mówię, jest to zmiana bardzo oczekiwana, bardzo pożądana,

budująca bezpieczeństwo, oczywiście, nie tylko handlowców, ale bezpieczeństwo wszystkich obywateli, którzy są narażeni na drobne kradzieże mienia. Proszę zwrócić uwagę, że często sprzedawcy i handlowcy byli na tyle bezradni, że ratowali się ujawnianiem wizerunków sprawców.

Drugie narzędzie, które ministerstwo proponuje w zmianach, to elektroniczny rejestr wykroczeń. Proszę państwa, proszę sobie wyobrazić, że były i są zorganizowane grupy, które robią objazd sklepów po całym mieście, czyli kradną w ciągu jednego dnia w kilkunastu placówkach handlowych. Jesteśmy w tym momencie bezradni, ponieważ ten sprawca zostanie złapany być może w jednej lub w drugiej, bo tak naprawdę wykrywane są jakby ujęcia, a – z punktu widzenia naszych służb ochrony czy ewentualnie monitoringu – skuteczne zastosowanie to jest zaledwie do 1/5. Proszę więc zwrócić uwagę, że zarówno dla dużych placówek, jak i małych czy średnich, wprowadzenie tych zmian będzie ogromną ulgą. Myślę, że znacznie zwiększy poczucie bezpieczeństwa wszystkich obywateli w zakresie ochrony ich mienia w naszym kraju. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Bardzo dziękuję. Liczę też na czynne prace państwa organizacji w podkomisji. Tu jeszcze pan się zgłaszał. Bardzo proszę.

Dyrektor do spraw rynku olejów Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego Marcin Szponder:

Dziękuję. Marcin Szponder, Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego. Chciałem się przyłączyć do podziękowań dla Ministerstwa Sprawiedliwości. Dla nas jako dla branży paliwowej szczególnie istotnym przełomem jest wprowadzenie rejestru elektronicznego.

Chciałbym przy okazji podać państwu kilka informacji, których my nie podajemy, aczkolwiek gromadzimy. Nie znajdą ich państwo w żadnych publikacjach prasowych, ponieważ nie chcemy tego ujawniać ze względu na to, żeby nie był to jakiś – można powiedzieć – instruktaż czy zachęta. Proszę państwa, rok 2015: raportujące stacje – 2064, liczba zdarzeń w sensie ucieczek ze stacji paliw – 40 472, średnio na stację – ponad 19 ucieczek, średnia wartość zdarzenia – 169 zł. Rok 2016 – 17,8 zdarzeń na stację. Rok 2017, czyli ten, o którym właśnie na świeżo mamy dane: stacje raportujące – 2492, liczba zdarzeń – 42 603, zdarzenia na stację w ciągu roku – ponad 17. Chciałem zwrócić uwagę, że dane dotyczą niecałych 2,5 tys. stacji. Na rynku jest 6,7 tys. stacji, czyli jakby tutaj można powiedzieć, przekładając tę wielkość, że mamy średniorocznie w sposób stały do czynienia ze 100 tys. ucieczek ze stacji paliw. Dlatego dla nas jest bardzo ważne, że ten rejestr wejdzie w życie. Bardzo liczymy na to, że stanie się to w możliwie krótkim czasie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Bardzo dziękuję za ten głos. Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby się wypowiedzieć? Może Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Piotr Podczaski:

Panie przewodniczący, nasze uwagi są na tyle szczegółowe, że pewnie zachowamy je na posiedzenie podkomisji. Częściowo już omawialiśmy je ze stroną rządową i stąd też ta potrzeba zgłoszenia niektórych poprawek.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dobrze. Wychodząc naprzeciw sugestii państwa, że projekt wymaga po prostu jeszcze dopracowania, kieruję dzisiaj ten projekt na posiedzenie podkomisji stałej do spraw prawa karnego. Pan poseł Andrzej Matusiewicz będzie kierował pracami podkomisji. Panie pośle, liczę, że niebawem pan przepracuje projekt i przedstawi sprawozdanie. Proszę bardzo.

Poseł Andrzej Matusiewicz (PiS):

Mam taką propozycję, żeby ta podkomisja pracowała już 12 lipca. Pan poseł Artur Zasada dysponuje wtedy czasem? Czy nie ma jakichś przeszkód? Tak gdzieś od godziny 12, od 11.

Poseł Artur Zasada (PiS):

Czy 13 lipca nie byłoby najlepiej?

Poseł Andrzej Matusiewicz (PiS):

13 lipca jest Zgromadzenie Narodowe. Później już są posiedzenia Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa wyborczego oraz Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych. Jestem członkiem tych komisji. Byłaby kolizja. Dlatego proponuję 12 lipca, żebyśmy jeszcze zdążyli, bo mamy później posiedzenie od 18 do 20 lipca. Chciałbym, żebyśmy z tym zdążyli jeszcze w lipcu. Przynajmniej przez Sejm żeby to...

Podsekretarz stanu w MS Marcin Warchoł:

Z naszej strony zgoda. 12 lipca jest w porządku.

Poseł Andrzej Matusiewicz (PiS):

To myślę, że 12 lipca na godzinę 12.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dobrze. To w takim razie bardzo dziękuję. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję państwu.